

EGYKORÚ HIRLAPI TUDÓSÍTÁSOK A FRANCZIA HÁBORÚK IDEJÉBŐL.

II.

Károlyból Dec. 1-ső napján 1800. Ns. Szathmár Vgyének felkelő Lovas, és gyalog Ns Seregét itten tegnap szemlélte meg, 's által is vette nagy Mgú Báró Splényi Districtuális Generális Úr. Minekutánna körül járta a' Sereget, meg állott egy közép ponton az holott a' Megyebéli Rendek már egybe-gyűlve valának, és kegyességgel tellyes atyai, de egyfzersmind tífzteletre méltó olly Hérósi tekintet is, mellyel régi öreg Magyar Mágásaink Szeretettve díszkedtek, tündöklővén személyén, hathatós örömét nyilatkoztatta ki azért: hogy e' Sereget mind jól fel készűlve, mind ditséretes Katonai Rendben, és fenyítékben lenni találta. Ajánlotta a' jó erköltsökkel kéttzeresen tündöklő vitézséget. Magafztalta a' Mgos Obester G. Károly Úr fáradhatatlan Szorgalmatosságait, mellyek tsalhatatlan bizonyságai annak: hogy, ezen nagy 's gazdag fzületésű Gróf Urat a' Magyar Márs maga ditsó törzsökéből fzármozni rendelte, és sok diadalmokról már előre jót végeze vélle.

A' ki fontolóra véfzi azt: hogy ez a' Ns. Sereg millyen hamar, millyen jó rendel, és kivált a' fzegényebb értékű Nemességre nézve, melly nagy (tudnillik 3 vagy több fzáz ezer forintban meg tartó) gazdálkodással szerkeztetett öfzve, nem lehet nagy köfzönettel s' buzgó Háládatossággal meg nem ismérni a' Magistrátusnak, és érdemeiről Hazánk előtt isméretes Cons: 's O. V. Ispán Luby Károly Urnak e' réfzben is meg mutatott bölts intézeteiket. Háládatosságunknak jeleit szemléljék kedves Magyar Ujságainkban. Egéfzen fel gyúlasztotta sziveinket az ellenség ellen való fegyver fogásra Cons. 's O. V. Ispán Luby Károly Urnak az itt következő befzédje, mellyet ezen alkalmatossággal érzékenyűl a' Sereg előtt mondott.

Nagy Mgú L. B. District. Generális Úr!

Ímé elő állott az Excellentiád által meg határozottatott napra ezen N. Szatthmár Vgyének Lovas és Gyalog Ns Serege, mellyet Excellen-

tziádnak, mint ezen Kerület fő Vezérének által adunk. Azon tífzetelet, és fzeretet, mellyel viseltetik Excellentiához Ns Szattmár Vgye, bizonyosokká téfzen bennünket: hogy kegyes atyai fzívébe fogadja kedves atyánkfiat, kiket magunkkal együtt Excellentiád kegyességébe ajánlunk.

Mellyre ő Excellentiája kegyes fjavakkal tett feleletének a' vala értelme: hogy ezen Sereget a' F. Nádor Ispán Fő Hertzegségének különössen fogja ajánlani.

Mgos Gróf fő Ispán Obester Úr!

Második törvényes Insurrectió ez, mellyre magát Nagyságod önként el fzánta. Mások szolgálnak: hogy fzerentsét tehessenek. Nagyságod mind azt, a' mit a' fzerentse egy Halandónak adhat el hagyja, 's Fényes Házának gyönyörűségeit veszfélyel tellyes élettel felváltja, tsak hogy Királyának 's Hazájának szolgálhasson. Fogadja el Nagyságod tollünk bizonyos jövendőlésünket, hogy ezen ritka érdemű nemes elfzánását a' Magyarok Királya fogja betsülni tudni. A' T. Státusok, és Rendek mennyire besülték légyen, bizonságai annak, a' két utolsó nevezetes Köz-Gyűléseink, melyekben ezen Ns Megyének Rendei egyező bizodalmat 's ritka fzeretet mutattak Nagyságod iránt.

Azon javakból, mellyeket a' fzerentse kedvezve reá ruházott Nagyságodra, maga is rélfz véfzen. Azon bizodalomban, 's fzeretetben, mellyet Pólgár Társai mutattak Nagyságod eránt nintsen semmi réfze a' fzerentsének. Nagyságod fzemélyes fzerzeménye az mind. Adja által Nagyságod ezen tulajdonát Maradékinak is, had tudják azok is; hogy Nagyságodat Polgár Társai fzerették. Ajánljuk Nagyságod atyai vezérlése alá ezen Nemes Vitéz Atyánkfiat. Vezérelje őket Nagyságod a' ditsőség útján a' Király 's az Haza javára, az alatt is éltesse Nagyságodat a' Magyarok Istene!

Mellyre a' Gróf (a' ki Paripáján repdesve ugy képzeltegett a' Sokaság által mintha egy ifiú Scipió a győzedelmes fzerentse tollain fzárnyalna a' Tábor fele) tsak sommáson, és pedig illy formán felele: A' fzívek Birodalma minden Birodalmak felett van. Nem győzedelmeskedhetik itt semmi öldöklő fegyver. Tsak ezen Országbéli Insurrectió alázhatja meg mostani ellenségünk kevélységét. Illy Sereget vagyon nékem a' T. Státusok kebeléből vezérelni fzerentsém oda, az hova a' Király 's Haza java kívánja.

Nemes Lovas és Gyalog Sereg.

Kedves Atyánkfiat!

Esküttetek kedves Atyánkfiat. Emberséges ember nem esküfzik

hijába. Légyetek tehát hívek a' F. Királyhoz, 's a' Hazához, legyetek engedelmesek minden fő 's Al-Tifzseitekhez. Ezt kíványa töltek egy átaljában Ns Szatthmár Vármegye :

Fegyvert fogott a' Magyar Nemességnek egy része, nem azért hogy más nemzetet el nyomjunk, hanem hogy magunkat védelmezzük. Régi Eleink ha fegyverre ingereltetvén más nemzeteket meg hódoltattak is, azokat is azon szabadság részesseivé tették, a' mellyben magok éltek. Szentségesek előttünk a' Nemzetek törvényei, egy nemzetnek másikától való nem függésének meg ismérése, más nemzetek vagyonyát, 's tulajdonát nem kíványuk. Jussunk vagyon tehát ezt kívánni más nemzetektől is. Valameddig az ellenség olly békességet ajánl, a' melly Királyunkat 's Koronánkat kissebbitené, valameddig a' más nemzetől való nem függésünket, 's tulajdonos Jussainkat veszálylyel fenyegeti, mind addig türethőbb a' sulyos Háború, a' kedvező Békességnél. Minek előtte ezen nemzetek Törvényeibe gyökereztetett Jussaink kezünkből ki ragadtassanak, kézzebnek légyünk inkább mi is mind fejenként fegyvert fogni, 's a' szabadságnak omladékjai között meg halni. Addig hartzoljunk kedves Atyánkfiak Királyunkért, Hazánkért, más nemzetől való nem függésünkért, 's Vagyonnyainkért, míg a' Márs mezeje távolabb vagyon édes Hazántól. Igaz az ügyünk, a' Magyarok Istene segíteni fogja fegyverünket.

Ki Erefztünk tehát Karjaink közzül kedves Atyánkfiak. Magyarok vagytok. Nemesek vagytok. Nints több öfztönre fsükségtek. Ti védelmezzétek az Hazát. Mi Jóságaitokat 's kedveseiteket óltalmunk alá védfzük, 's óhajtva várunk vízfza karjaink közzé.

A' Magyarok Istene tartson meg benneteket kedves Atyánkfiak! a' mi valóságos örömünkre.

Többet nem ízóllok. Az érzékenység többet ízóllanom nem is engede.

Éljen a' Ns. Sereg!

Tegye a' Magyarok Istene fzerentséssé!

Hozza vízfza Karjaink közzé!

Ezen Befzédet követték a' sürü buzgósággal tellyes bútsúzások, mellyek a' Iziveknek a' leg valóságossabb érzékenységeit nyilatkoztatván ki, mindent, valami tsak érzékenységet vehet magában, érzékenységet vehet magában, érzékenységgel töltötték bé, 's így fzeimeink látásától is magokat el vonni siettek : mert siettek a' Király 's Haza védelmére.

Nagy Kikinda (Torontal Vmegyében) Dec. 30-dikán. A' Királyi

szabad Nagy Kikindai Districtus, ezen hónapnak 14-dikén tartotta, önnön fiai között, maga jó zászántából állított insurgens vitéz Serege számára készített új zászlójának fel szentelését, fényes innepléssel. Ugyan is, a' Római Kath. templomból, az ott való Isteni tiszteletnek végződése után, el indult ez a szép Kompánia 10 órakor, Kapitány Vilovski János Kommandánsoknak vezérlése alatt, s egész parádeban a' nagy piatzra ki állott; a' hol, hadi gyakorlottságának külömb külömb mustráit elébb ki mutatván; azután mingyarást a' Nem-egyesült Görög templom előtt állott sorba. Onnan Stojanovits Péter, és Deakovits Péter Fő Hadnagyokat, Haivász Maximilian Zászlóartóval egygyütt, a' zászlóért küldték a' város házához. Kiket, midőn a' zászlóval megérkeztek volna, Kenyelatz Lukáts, és Jakschits István Al-Hadnagyok fogadtak el, a' templom ajtóban. E' meg lévén, a' zászlót a' templomba vitték, s a' nagy oltár előtt lévő asztafra le tévén, ágyúk ropogási között, hozzá fogott a' Nagy Kikindai Fő Pap, sok mellette szolgáló más Papokkal egygyütt, az Isteni tisztelethez. Azután Pancsetics Nanette Kis Alszony, mint a' zászló kereszt anyja, egy széles, és a' leg jobb ízlés szerint, önnön maga kezeivel mesterségesen ki varrott kék pántlikát kötvén a' zászlóra, úgy szentelte azt fel, Temesvári Nem egyesült Görög Püspök Petrovits Péter Úr ó Exc. jának távol létében, a' fenn tisztelet Fő Pap Stojanovich Filep Úr, az ó Hitnek elibe adott minden czeremóniai szerint; s által adta Triphunatz Demeter Districtualis Bíró Úrnak. A' ki mingyárt el is indult, a' jelen volt Úri Rendekkel, u. m. Udvari Tanácsos Hertelendi Jósef első Vicispán Úrral, és más oda hivatalos Uraságokkal s a' Temes és Torontál Vármegyei Nemes Seregek Fő Tisztjeikkel együtt, a' parádeban álló fel kelt Katonasághoz; a' mikor a Tisztek egy asztafra kardjokat le rakván és térdre esvén, a' köz legények pedig ki vont fegyverrel térdelvén, mind magokra, mind fegyvereikre áldás mondódt. Végre fenn Tit. Districtualis Bíró Úr a' zászlót által adván a' Kompánia Kommandánsának, egy rövid beszédet tartott hozzájuk Illiriai nyelven; melyben egész buzgósággal kérte, hogy az új Vitézek kövessék a' magok Eleiket a' vitézkedésben; s a' Fejedelemhez tartozó hűségben.

Mind ezeknek utánna, minden harangoknak meg vonási, ágyúk ropogási, s trombitáknak harsogási között, egy nagy Vivatott kiáltottak; s dél után 2 óra tájba, 4 épületekben, az ottan volt Uraságok, Tiszt Urak, és az egész Kompánia, mind öszve valami 400 fzemélyek, gazdagon meg vendégeltettek. A' mely vendégségben, kiváltképpen a' Károly Fő Hertzeg, és a' Nádor Ispán ó Kir. Hgsége egességéért ittak.

Estve pompás bál következett, 's igen szépen ki világosították a' fenn említett nagy piatzot.

Költ Bétsben, Bójt-elő Havának (Februáriusnak) 17-dik napján 1801-dik Efstendőben.

A' Péntekre várt Kurir, a' kire igen örvendetes hír vólt bízva Luneville-ben, mint a' múlt postán írtuk, későbbre érkezett ide, úgy-mint vasárnap viradóra, Februáriusnak 15-dikén. Ez a Kurir hozta t. i. meg a' Felséges Császár és Király, és a' Frantziák között helyre állott békességnek előjáró tzikkelyeit. Már vasárnap terjedni kezdett itt ez az örvendetes hír, minekutánna Gróf Trautmannsdorf, ideig-való Státus Cancellárius (a' külső dolgokra ügyelő Első Minister) ő Excellentiája elbefzéllette vólna azt, egy igen fényes Gyülekezet előtt, melly az nap estve vólt a' Házánál, az öregebbik fia házassága 's lakadalma alkalmatosságával. Másnap dél után a' Politiának Directiója a' következő Tudósítást adta ki nyomtatásban, mellynek megkaphatására mint temérdek sok nép tolakodott özfzve a' belső és külső városok minden fzegeleteiből, szinte olly gyönyörűséggel töltek el annak olvasására közönségesen.

«Ő Cs. K. Felsége parantsolatjából, az Udvari Titkos- és a' Státus-Kancellária által, mindeneknek tudtokra adatik, hogy a' Lüne-villéből tegnap érkezett Kurirtól küldődött Tudósítás szerént, e' folyó hónapnak 9-ikén, a' Cs. Kir. és Frantzia tellyes hatalmú Ministerek, u. m. Gróf Cobenzel, és Bonaparte József, neveiket a' békesség kötésnek alá írták; melly szerént, a' két oldalról, és az Imperium részeről is következő Meg-erősítés (Reichsratification) után, ennek a' hadnak vége lefz; és az Aufztriai Birodalom hívség 's állhatatosság által magokat meg különböztetett Alatt-valóinak, az örvendetes jövendők reménylésére vezető óhajtott tsendesség szereztetik. Béts. Febr. 16-dikán. 1801.»

Költ Bétsben, Bójt-más Havának (Mártziusnak) 10-dik napján 1801-dik Efstendőben.

E' folyó efstendőnek. Januárius 4-dikén költ Hírdetésben, arra buzdíttattak Bétsnek lakossai közönségesen, hogy adakoznának az igen sokat fzenvedett Cs. Kir. Armádia, és a' Tábori Ispotályokban fekvő sebes, és egyéb beteg Katonák számára. Meg se tsalattatott a' Kormányfzék reménységében; mert az érzékeny szívu lakosok annyi bort, eleséget, kélz pénzt és sok sebre való ruhát adtak özfzve: hogy egynehány fáz ezer forintra megy azoknak a' betsek. Maga a' Felséges Császárné, mint a' tökéletes házi életben, 's egyéb nemes tselekedetekben, úgy szinte ebben is serkentő példa kívánt lenni; mert

hogy értésére esett Ő Felségének, melly sokat szenvednek Katonáink a' sebre való tépett-ruha szűk volta miatt, azonnal Maga tépegette Ő Felsége, 's minden az Udvari Szolgálatban lévő Fejér-Népek által is tépette a' meg törődött vagy viselt fejér ruhákat; 's azon kívül kézfittette a' mindenféle sebre kívántató, és a' sebet bé-kötni való ruhákat, olly nagy halmokban, hogy azokat háládatos és örvendező érzés nélkül senki sem Izemlélhette. Ő Felsége édes Anyja is, a' Felséges Nápolyi Királyné ezer darab kétfzeres és ezer darab egygyes, úgy nevezett Compressen; azután ismét ezer darab kétfzeres, és ezer darab egygyes pólyákat, (Fatschen) és két nagy kosár tépett ruhát küldött a' sebbe esett Katonáink Izámára.

Károly Ő Kir. Hertzegsége, ki a' tudományi érdemeket sem Izokta jutalom nélkül hagyni, Benedekfalvai Kizfely Pál Udvari Agens Úrhoz, egy a' fel kelt Magyar Nemes Seregnek ajánlott hazafiúi új Munkájáért, illy betses Levelet méltóztatott írni: «Vettem én, az Úr Jan. 4-dikén írt Levelével együtt, a' Izáz Nyomatványokat is, a Magyar fel kelt Nemes Seregről ki adott Munkátskájából. Közfönöm az Úrnak, ezen tselekedete által meg bizonyított erántam viseltető figyelmetességét; 's bizonyossá téfzem az Urat, azzal való különös meg elégedésemről, hogy az Úr is dolgozik, másokkal egygyütt, a' Haza javára. Végre fogadja el az Úr annak általam értésére való adását is: hogy én az urat meg különböztetve betsülöm, 's maradok az Udvari Agens Úrnak igaz Jóakarója Fő Hertzeg Károly, Feldmarschall, Schönbrunni fő Kvartélyomban. 9. Jan. 1801.»*

i. j.

* Magyar Hirmondó 1801. 9. 14. és 20. számában.